

Vedinkaston käyttö utaretulehduksen ehkäisyssä – kirjallisuuskatsaus ja neuvojakysely

Postmilking teat disinfection in prevention of mastitis
– Review and a survey for dairy advisors

YHTEENVETO

Vedinkaston käyttö on osa utaretulehduksen ehkäisyä nykyaikaisessa maidontuotannossa. Sillä voidaan tutkitusti vähentää etenkin tartunnallisten bakteerien, kuten *Staphylococcus aureus* ja *Streptococcus agalactiae* -bakteerien, aiheuttamia utaretulehduksia. Suomessa vedinkastoaineissa yleisimmin käytettyjä vaikuttavia aineita ovat jodi, klooriheksidiini ja maitohappo. Vetimen ihon desinfioinnin lisäksi vedinkaston tulisi hoitaa vetimen ihoa. Hyväkuntoinen iho ja vetimen pää estävät bakteerien kolonisaatiota iholle ja vedinkanavaan. Vedinkastoaineet luokitellaan biosideiksi. Niiden tehoaineet hyväksytään EU:n tasolla. Suomessa valmistetut hyväksytyt Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Hyväksyntä kertoo, että tuote on läpäissyt tietyt laboratoriokeet, muttei kerro valmisteen kyvystä estää uusia utaretulehduksia. Kirjallisuuskatsauksessa tarkastelemme vedinkaston kykyä vähentää uusien utaretulehdusten esiintyvyyttä. Keräsimme vuonna 2015 Eläinten terveys ETT ry:n verkkosivuille markkinoilla olevat vedinkastot ja tiedot niiden tehosta ja ominaisuuksista. Tehokkaiksi vaikuttaviksi aineiksi on todettu jodi, klooriheksidiini ja klooridioksidi. Maitohappo on tehokas yhdistettynä muihin rasvahappoihin muttei yksinään. Markkinoilla oli vain tuotteita, joissa maitohappo on ainoa vaikuttava aine. Teimme Valioryhmän tuotantoneuvojille kyselyn vedinkaston käytöstä. Siitä kävi ilmi, että käytännön suositukset ja kokemukset ovat pääosin linjassa tutkimustiedon kanssa.

YDINKOHDAT

- Vedinkaston teholla tarkoitetaan sen kykyä ehkäistä uusia utaretulehduksia.
- Vedinkaston tehoa utaretulehduksen ehkäisyyn tutkitaan lypsykarjoissa kokeellisella ja luonnollisella altistuksella.
- Markkinoilla olevan vedinkastoaineen hyväksyminen käyttöön ei takaa aineen tehoa.
- Tuotantoneuvojien vedinkastosuositukset olivat yhteneväisiä kirjallisuuskatsauksen tietojen kanssa

Käsikirjoitus tuli toimitukseen
16.9.2020.

SUMMARY

Post-milking teat disinfection is a part of preventing intramammary infections in modern milk production. It reduces new intramammary infections especially caused by contagious bacteria such as *Staphylococcus aureus* and *Streptococcus agalactiae*. Iodine, chlorhexidine and lactic acid are the most used active ingredients in teat dipping solutions in Finland. In addition to disinfecting the teat, the product should keep the teat skin in good condition. Healthy teat skin and intact teat orifice prevent bacterial colonization on the teat skin and in the teat canal. Teat dip solutions are classified as biocides. The active substances are authorised by EU, and Finnish Safety and Chemical

Agency accepts the products in Finland. These approvals indicate that the product has passed certain laboratory tests but tell nothing about its ability to prevent new intramammary infections. We review the ability of teat disinfectants active ingredients to reduce the incidence of new intramammary infections. A list of teat dips, including their effectivity and properties, is published on the web pages of Animal health ETT. Iodine, chlorhexidine and chlorine dioxide are proved to be effective active ingredients. Lactic acid is effective in combinations with fatty acids, but not alone. Yet only products with lactic acid alone are on the market. We conducted a survey of the use of teat dips among the dairy advisors of Valio Group. The recommendations and their experience were mainly in line with the research results.